

Nr 49.

Ankom till Riksdagens kansli den 8 april 1913 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till tilläggsarvode
åt extra provinsialläkaren i Malå distrikt.*

(4:de Avd.)

I en inom Andra kammaren av herr *F. O. Mörtzell* väckt, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad motion, nr 46, har hemställts, att Riksdagen måtte besluta att å extra stat för år 1914 bevilja ett anslag av 1,600 kr. att användas som tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Malå extra provinsialläkaredistrikt med 800 kr. under år 1914 och med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel, vid eventuell tillsättning av platsen redan innevarande år, använda av återstående 800 kr. så mycket som belöper sig på den tid av året sedan platsen tillträdess.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»Tillsättande av de lediga extra provinsialläkareplatserna i Västerbotens lappmark har ofta visat sig omöjligt. När statsmakterna 1911 uppflyttade många av dessa extra distrikt till ordinarie, så blevo sådana strax eftersökta och besatta med läkare. Vid den omregleringen förblev Malå församling fortfarande endast extra ordinarie distrikt.

Under 2 år har nu Malå varit utan läkare och ingen har anmält sig, oaktat platsen ofta varit utbjuden.

Det trängande behovet för denna församling att ha egen läkare är lätt begripligt. Arealen är något över 17 kv.-mil och folkmängden var nu vid nyåret nära 3,000. Från Malå kyrkoby till läkaren i Norsjö är 5 mil, och folket, som bor vid utkanterna, har nu sina 7 à 9 mil till läkaren.

Orsaken, varför ingen har sökt ifrågavarande tjänst, torde närmast vara den, att unga läkare anse att de förmåner, som erbjudas, äro för små. Utom vad en sådan har att lägga i amortering på sin studieskuld, pensionering m. m., så äro levnadsomkostnaderna höga. Största delen av livsförnödenheterna måste inköpas utifrån och då tillkommer en fraktkostnad av 2,5 à 3 öre per kilo från Bastuträsk's järnvägsstation på norra stambanan, 8 mil delvis backig landsväg. Kommunen har i sin mån sökt göra

sitt bästa till förmån för läkaren. *Utom vad den bidrager till hans avlöning, har den utfäst sig för att lämna honom hyresfri bostad.* Den lön som nu är erbjuden är:

av landstinget	1,500
» kommunen	500
» statsanslaget	1,500
	<hr/>
	Kronor 3,500

Inkomsten genom praktik kan icke uppgå till något avsevärt belopp till följd av de stora avstånden, jämförelsevis ringa befolkning och dess fattigdom. Från landstinget och kommunen är det icke utsikt att erhålla mera till läkarens avlöning.

Då statsmakterna bestämt att Malå församling skall vara ett extra ordinarie läkaredistrikt, så har detta helt säkert skett därför, att de insett behövligheten av att där bör finnas en läkare. Det synes mig då att goda skäl tala för att Riksdagen skall känna sig villig att tillförsäkra den läkaretjänsten så pass goda förmåner, att det kan locka sökande dit. Riksdagen har förut visat att den insett och behjärtat behövligheten av att i lappmarkssocknarna bör finnas läkare. Jag behöver blott erinra att 1909 beviljade Riksdagen, på en motionärs begäran, till löneförbättring åt extra provinsialläkarne i Tärna och Stensele på extra stat 1,300 kronor för vardera.»

Utskottet, som begärt Konungens befallning till medicinalstyrelsen att avgiva yttrande över förevarande motion, har med föranledande härav från styrelsen mottagit såsom bilaga vid detta utlåtande fogade skrivelse i ämnet.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet finner den av motionären förebragta utredning liksom vad medicinalstyrelsen i ämnet anfört utvisa, att svårigheterna i fråga om besättande av extra provinsialläkaretjänsten i Malå distrikt äro av beskaffenhet att påkalla statsmakternas mellankomst, varför utskottet anser sig böra förorda motionärens, av medicinalstyrelsen i dess yttrande jämväl tillstyrkta förslag om beviljande av tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Malå distrikt. Dock har utskottet med hänsyn till den redan förflutna delen af innevarande år funnit arvodet för detta år icke böra beräknas till högre belopp än 600 kronor och anslaget sålunda böra begränsas till 1,400 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må å extra stat för år 1914 bevilja ett anslag av 1,400 kronor att användas som tilläggsarvode åt

extra provinsialläkaren i Malå extra provinsialläkaredistrikt med 800 kronor under år 1914 och med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel, vid eventuellt tillsättande av nämnda extra provinsialläkaretjänst redan under innevarande år, använda av återstående 600 kronor så mycket som belöper på den efter tjänstens tillsättande fallande del av året.

Stockholm den 8 april 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från Första kammaren: herrar grefve *F. Cl:son Wachtmeister*, *O. Jonsson*, friherre *J. T. Gripenstedt*, *A. N. Hahn*, greve *P. O. L. Klingspor*, friherre *H. C. Falkenberg*, *H. F. Lamm*, *O. M. Strömberg*, *F. Berglund*, *G. M. H. Ekelund*, *N. O. Bruce* och *C. I. Asplund* samt

från Andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *A. Wiklund*, *C. Persson*, *K. Starbäck*, *N. E. Lindberg*, *J. Ström*, *G. Odqvist*, *L. J. Carlsson* i Frosterud, *A. P. Gustafsson*, *A. Andersson* i Råstock, *J. Pålsson* och *H. Lemke*.

Till Konungen.

Under framhållande av den svårighet, som under senare tid förefunnits att få extra provinsialläkartjänsten i Malå distrikt i Västerbottens län besatt, vilket förhållande närmast torde hava sin grund i, att de avlöningsförmåner, som erbjödes läkaren i nämnda distrikt tillhoppa 3,500 kronor jämte fri bostad till följd av den ringa inkomst genom praktik, som därstädes tillfölle läkaren, beroende å de stora afstånden och den ringa folkmängden i distriktet, ansåges vara för små, har ledamoten av Riksdagens Andra kammare *F. O. Mörtsell* i en vid innevarande års riksdag väckt motion (nr 46) anhållit, att Riksdagen måtte besluta att å extra stat för år 1914 bevilja ett anslag af 1,600 kronor att användas som tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i ovannämnda distrikt med 800 kronor under år 1914 och med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel, vid eventuell tillsättning av platsen redan innevarande år, använda av återstående 800 kronor så mycket som belöpte sig på den tid av året sedan platsen tillträdde.

På grund av en utav Riksdagens statsutskott gjord anhållan om Medicinalstyrelsens yttrande över ifrågavarande motion, har Eders Kungl. Maj:ts civilde-

partement genom skrivelse till Medicinalstyrelsen av den 7 februari 1913 meddelat att Eders Kungl. Maj:t anbefallt Medicinalstyrelsen att avgiva och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det av Riksdagens statsutskott sålunda begärda yttrandet.

Till åtlydnad härav får Medicinalstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Senast genom nådigt brev den 15 december 1911 har Eders Kungl. Maj:t beviljat Malå extra provinsialläkardistrikt statsbidrag till läkarens avlöning med 1,500 kronor om året, under det att från landstinget och kommunen skulle utgå tillhopa för år 1,500 kronor jämte hyresbidrag 300 kronor om året, beviljat av Malå socken, som åtagit sig att mot hyra tillhandahålla läkaren tjänlig bostad. Därjämte har 1912 års Västerbottens läns landsting ytterligare beviljat 500 kronor årligen till läkarens avlöning, så att läkarens avlöning skulle bli 3,500 kronor jämte hyresbidrag 300 kronor.

Medicinalstyrelsen kan emellertid vitsorda, att under flera år tillbaka svårigheter rått att få extra provinsialläkartjänsten i detta distrikt besatt, och då på senaste tiden tillgången på aspiranter till extra provinsialläkartjänster i Norrland minskats, har för Malå distrikt följden blivit, att, då senaste tjänsteinnehavaren A. N. Pihlström den 6 februari 1911 med döden avgått, ingen sökande anmält sig, oaktat tjänsten upprepade gånger varit kungjord till ansökan.

För visso förhåller det sig så, att löneförmånerna äro för svaga, för att särskilt i tider av mindre god läkartillgång locka sökande. Men Medicinalstyrelsen kan icke undgå att fästa uppmärksamheten vid en omständighet, som säkerligen i sin mån bidragit till att avhålla sökande. Läkaren kan nämligen i det klena befolkade, vidsträckt distriktet påräkna allenast ganska ringa medicinsk verksamhet. Häri ligger utan tvivel, oavsett den ekonomiska synpunkten, en anledning till bristande tillfredsställelse med en tjänst, som tydligen icke lämnar innehavaren tillräckligt tillfälle att förkovra sin erfarenhet för fortsatt utbildning i sitt yrke.

Skall emellertid en extra provinsialläkare fortfarande finnas i distriktet anställd — vilket med hänsyn till det långa avståndet till provinsialläkaren icke lär kunna avvisas — finnes med nuvarande tillgång på läkare icke utsikt att erhålla sökande till tjänsten, åtminstone så länge löneförmånerna icke äro högre än de nuvarande.

På grund av vad ovan anförts får Medicinalstyrelsen för sin del tillstyrka den ifrågavarande motionen.

Remisshandlingen återgår.

Stockholm den 19 februari 1913.

Underdånigst:

Klas Linroth.

Herm. Petersson.

Richard Stenbeck.

Fred. Bissmark.

A. E. Bastman.